

นฤมล ดันติพงษ์. 2545. *การจัดการธุรกิจของเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ใน
จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ธุรกิจการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. [ISBN 974-367-530-2]
คณะกรรมการที่ปรึกษาการศึกษานิพนธ์ : รศ.ไพฑูรย์ คัชมาตย์, ผศ.เพ็ญศักดิ์ ภักดี

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาการจัดการปัจจัยการผลิตและผลผลิตของเกษตรกร
ที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่
เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะอันเป็นแนวทางในการพัฒนาการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเลือกศึกษา
ครัวเรือนที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ในโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ กลุ่มแปลง
สาธิตทดลอง ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 17 ราย ซึ่งทำเกษตรทฤษฎีใหม่มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 2 ปี
โดยใช้วิธีทำการเลือกตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) การศึกษาใช้แบบสอบถาม
สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ทำการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
เลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า
หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 44.71 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุด ชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 มีสมาชิกในครัวเรือน เฉลี่ย 4.71 คนต่อครัวเรือน มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 19
ไร่ต่อครัวเรือน เป็นพื้นที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เฉลี่ย 14.35 ไร่ต่อครัวเรือน ในปีการผลิต
2543/44 ครัวเรือนมีรายได้รวมที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 113,598.12 บาทต่อครัวเรือน มีรายจ่าย
รวมที่เป็นเงินสดเฉลี่ย 71,191.88 บาทต่อครัวเรือน มูลค่าอาหารที่ครัวเรือนผลิตได้เองและใช้
บริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 18,009.12 บาทต่อปี และมีการกู้เงินจากแหล่งต่าง ๆ เฉลี่ย
20,852.70 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่กู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การจัดการปัจจัยการผลิตของครัวเรือนที่ทำเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มี
การวางแผนการใช้ปัจจัยการผลิตที่ครัวเรือนต้องซื้อมาใช้ในทุกปีการผลิต โดยมีจำนวนครัวเรือน
ที่สามารถทำตามแผนที่วางไว้ได้ มากกว่าร้อยละ 55 และในการเลือกซื้อปัจจัยการผลิตดังกล่าว
ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่เจาะจงร้านที่ซื้อ ไม่มีวิธีพิจารณาคุณภาพปัจจัยการผลิต แต่มีการสืบราคา
ก่อนซื้อ ส่วนการวางแผนการใช้ปัจจัยการผลิตอื่น ๆ คือ ที่ดิน เงินทุน และแรงงาน พบว่า
ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้ และมีจำนวนครัวเรือนมากกว่าร้อยละ 70 สามารถทำตาม
แผนที่วางไว้ได้ ในด้านการจัดการผลผลิต พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการวางแผน นำเอาวิธีการ
ใหม่ ๆ มาใช้ในการทำเกษตร มีการปรับปรุงผลผลิต และสืบราคาผลผลิตก่อนขาย ในด้านการ
แปรรูปผลผลิต พบว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่เคยแปรรูปผลผลิตเพื่อขาย และไม่คิดจะแปรรูป

ผลผลิตเพื่อขาย ส่วนสภาพปัญหาและอุปสรรคในการทำเกษตร พบว่า ปุ๋ยมีราคาแพง เป็นปัญหา
มากในการทำเกษตร และครัวเรือนเกษตรกรต้องการความช่วยเหลือ คือ ช่วยทำให้ปุ๋ยราคาถูกลง

หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ควรเน้นให้เกษตรกรลดการใช้ปุ๋ยเคมี
และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชลง โดยเร่งส่งเสริมให้เกษตรกรหันมาผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ น้ำหมัก
ชีวภาพ และสารกำจัดศัตรูพืชที่สกัดจากพืชธรรมชาติใช้เอง เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิต
สนับสนุนให้เกษตรกรมีการจัดระบบการรวมกลุ่มกันในการใช้แรงงาน รวมทั้งจัดอบรมให้ความรู้
และส่งเสริมให้กลุ่มเกษตรกรทำการแปรรูปผลผลิตเพื่อขาย นอกจากนั้นควรส่งเสริมให้เกษตรกร
มีการใช้พื้นที่ทำการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ และจัดให้มีกองทุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ที่สำคัญ
เกษตรกรควรมีการรวมกลุ่มกัน และจัดให้มีการประชุมกลุ่มเพื่อให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน

Abstract

The objective of this research was to study the production management as well as to study the problems that the farmers had practicing this new micro farming theory. It is hoped that through this study a guideline can be developed for micro farming. The study chose 17 households in Khon Kaen Province who used the new micro farming theory for more than two years using a method called Purposive Sampling questionnaires were used. After collecting this data, analysis determined the Frequency, Percentage, Arithmetic, Mean and Standard deviation.

From the study of economic nature and society of farmers practicing new micro farming theory it was found that most of the household leaders were male average age of 44.71 years. Most of them completed primary education. The average household consisted of 4.71 members. Each family owned an average of 19 rai and were using the new micro farming theory. To this new farming practice an average of 14.35 rai was dedicated from each household. In 2000 to 2001 the income per household was 113,598.12 baht. The total average expenditure was on average of 71,191.88 baht. The Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives put out a figure of average dept that the farmers incurred to be 20,852.70 baht.

From the production management of households who used the new micro farming theory it was found that over 55 percent of the households was able to achieve the plan. Most of the households did not specify the shop for buying the productive factors and did not have the quality standard for productive factors, but they inspected the price before buying productive factors. For other productive factors, land capital and labor it was found that most households had plans and over 70 percent could follow their plan.

For the productivity management it was found that most households had the planning they used new technology. The product was developed as well as their concerns on price before sale. In developing productivity it was found that most households never developed productivity for sale and never wanted to do so in the future. As for the problems of agriculture, we found that the fertilizer was still expensive and caused big problems. The farmers needed help to lower the price of fertilizer.

The organization that looked after the new micro farming theory project should encourage the farmers to use less chemical-fertilizers and chemical insecticides and adopt the natural made fertilizers and insecticides. The farmers need to organize together to form support groups so they can learn to work as a team to develop their crops and develop markets for their produce. The greatest priority for the farmers then is to get together for meetings in order to exchange knowledge among the members.